

Barometer internationale solidariteit 2022

Bij de aftrap van haar jaarlijkse campagne publiceert 11.11.11, in samenwerking met Knack en peilingbureau Ipsos, de Barometer van de Internationale Solidariteit 2022. Daaruit blijkt dat de Belgen sterk voorstander zijn van de strijd tegen klimaatverandering en fiscale onrechtvaardigheid. Ook de regularisatie van mensen zonder papieren geniet de steun van de Belg. De financieringssteun voor ontwikkelingslanden is meer gematigd.

Belgen steunen klimaatmaatregelen

De Internationale Solidariteitsbarometer 2022 komt tegen de achtergrond van de oorlog in Oekraïne, die de stijgende energieprijzen en bevoorradingsproblemen verergert. In deze context blijkt dat de Belgen massaal achter de door het Internationaal Energieagentschap voorgestelde en door de Europese Unie overwogen maatregelen staan om op de prijsstijging te reageren, de bevoorradingszekerheid te garanderen en de energietransitie te versnellen.

Eenzijds pleit bijna driekwart van de Belgen (74%) voor een versnelling van de energietransitie door een snellere ontwikkeling van hernieuwbare energie om Europa minder afhankelijk te maken van Russische fossiele brandstoffen. Meer dan zeven van de tien Belgen (72%) zijn ook voorstander van energiebesparende maatregelen, zoals het verlagen van de verwarmingstemperatuur met één graad, het isoleren van gebouwen of het installeren van warmtepompen. Een overgrote meerderheid van de Belgen ziet de huidige energiecrisis dan ook als een kans om de maatregelen ter vermindering van de uitstoot van broeikasgassen en ter bestrijding van de klimaatverandering te versterken.

Anderzijds is een overweldigende meerderheid van de Belgen (80%) voorstander van het belasten van de overwinsten van energiebedrijven om deze te herverdelen onder de meest kwetsbaren - minder dan 3% van de Belgen is tegen een dergelijke maatregel; de anderen hebben geen mening.

Ten slotte is er ook massale steun voor op Europees niveau besproken maatregelen om de gas- en elektriciteitsprijzen te plafonneren: meer dan 82% wil de prijs van elektriciteit loskoppelen van die van gas, om te voorkomen dat een stijging van de gasprijs automatisch leidt tot een stijging van de elektriciteitsprijs; **bijna 80% van de Belgen wil de energieprijzen op het niveau van de Europese Unie plafonneren**; meer dan zeven Belgen op tien (71%) willen dat de Europese Unie gezamenlijke aankopen van gasleveringen doet om met de leveranciers over een prijsplafond te onderhandelen. Drie van de vier Belgen steunen ook het aanleggen van strategische voorraden door gastanks te vullen, zoals de EU afgelopen maart besloot na de Russische inval in Oekraïne.

Belgen blijven sterk betrokken bij de strijd tegen klimaatverandering

Aan de vooravond van COP27 blijft de meerderheid van de Belgen voorstander van een beleid om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen. Meer dan twee derde van de Belgen (68% tegenover 67% in de Barometer van 2021) wil de Europese uitstoot van broeikasgassen in 2030 met 55% verminderen. Net als in 2021 steunt 66% van de Belgen investeringen in hernieuwbare energie om af te stappen van fossiele brandstoffen. Meer dan zes op de tien Belgen blijven voorstander van de invoering van een douanetarief op koolstofintensieve producten aan de EU-grenzen.

Hoewel licht dalend, blijft het aandeel Belgen dat de circulaire economie (waarbij bedrijven de in producten verwerkte natuurlijke hulpbronnen volledig moeten recyclen) steunt in de meerderheid (77%

in 2022 tegenover 81% in 2021). Een iets kleinere meerderheid dan in 2021 (61% vs. 64%) wil ook het landbouwbeleid hervormen om minder intensieve en milieuvriendelijkere landbouw te bevorderen. Zes van de tien Belgen willen ook dat de gewesten een energiepact aannemen om het renovatietempo van woningen te verdrievoudigen, met voorrang voor de woningen van de meest kwetsbare gezinnen.

en zijn voorstander van energiebesparende maatregelen

Een grote meerderheid van de Belgen voorstander van energiebesparende maatregelen: snellere renovatie en isolatie van gebouwen (76%) , bedrijven verplichten tot recycling van grondstoffen (77%), temperatuur laten zakken met 1°C (69%), een renovatie en energiepact voor kwetsbare gezinnen (60%).

... maar zijn meer gemengd als het gaat om de financiering van de schade veroorzaakt door klimaatverandering in ontwikkelingslanden

Hoewel internationale klimaatrechtvaardigheid pas sinds COP26 breed in de media aan bod kwam, kan er reeds een draagvlak worden opgetekend voor klimaatfinanciering: 46% van de bevroagden staat achter het principe. Over het exacte bedrag van die financiering is er geen overeenstemming: 22% vindt dat het voorgestelde bedrag van 500 miljoen euro per jaar minstens gematched moet worden. 24% vindt dat het minder moet zijn. 29% is tegen het voorstel. Een groep van 25% heeft geen mening. Om getroffen van klimaatrampen bij te staan in herstel en heropbouw, is 27% voorstander van extra financiering via een verzekeringsmechanisme. Opvallend: een grote groep van 43% is zonder mening.

...en wanneer de maatregelen betrekking hebben op de auto...

Ten slotte bevestigt de Barometer 2022 dat de telkens de grootste groep van de bevroagde Belgen maatregelen steunt die betrekking hebben op de auto: 43% van de Belgen wil de snelheid op snelwegen beperken (tegenover 32% tegen en de overige zonder mening); 48% van de Belgen wil de tankkaart voor niet-professionele verplaatsingen afschaffen (tegenover 23% tegen). Enkel elektrische wagens zijn een uitzondering. 31% van de Belgen wil voertuigen met verbrandingsmotor vervangen door elektrische voertuigen (tegenover 39% in 2021).

Fiscale rechtvaardigheid moet een topprioriteit worden

In het zog van de aanslepende crisissen op vlak van onder meer energie en koopkracht, blijft de Belg een grote voorstander van meer fiscale rechtvaardigheid. Dat uit zich onder andere in grote steun voor het belasten van grote vermogens en de strijd tegen belastingontwijking. Zo is **73,96% voorstander van een belasting op grote vermogens in België** (bv. op vermogens van meer dan 1 miljoen euro, hoofdverblijfplaats niet meegerekend) om degenen die het zich kunnen veroorloven meer te laten bijdragen vindt. **84,44% vindt dat de internationale gemeenschap harder moet optreden tegen het gebruik van belastingparadijzen. En tot slot, steunt 76,66% het OESO-akkoord over de minimumbelasting met als doel om fiscale concurrentie af te remmen.** In dat verband vindt dan ook 60% het belastingtarief van 15% voor de minimumbelasting zoals beslist door de OESO te laag en vindt dat het hoger moet zijn en dicht bij het wereldwijde gemiddelde van 23% moet liggen.

In vergelijking met de bevraging van vorig jaar is de score hier zelfs 8% hoger dan vorig jaar (52%). Voor al die scores valt op dat ze aan Nederlandstalige kant hoger scoren dan aan Franstalige kant. Ook op Europees niveau is een grote meerderheid van de Belgen voorstander van een afdoende Europese belasting op de winst van bedrijven (Europese minimumbelasting – 68,95%) en grote vermogens (70,18%)

voor de financiering van de gemeenschappelijke lening voor het “next generation” post-covid plan van de EU van 750 miljard.

Andere belastingsmaatregelen voor de financiering van het “next generation”-plan op EU-niveau die gesteund worden door ongeveer de helft van de Belgen: 55% is voor een belasting op kerosine en vliegtuigtickets en bijna 52% van de Belgen blijft voorstander van een Europese belasting op financiële transacties (tegenover 16% tegen en de rest zonder mening). Tot slot blijft de belasting op digitale diensten de minst gesteunde belasting in dit verband, hoewel deze licht stijgt (45% tegenover 41% in 2021) en het aandeel tegenstanders daalt (22% in 2022 tegenover 30% in 2021).

Over de fiscale hervorming in België, die minister Van Peteghem voorbereidt, springt één maatregel in het oog. Van de belastingsmaatregelen die voorgesteld worden door de experts in het kader van de belastinghervorming om de fiscaliteit op werk te verlagen en te compenseren door nieuwe fiscale maatregelen, is men er met name voorstander van om vervuילend gedrag meer te belasten (73,17%).

Belgen willen bindende sociale en milieunormen

Belgen willen bindende sociale en milieunormen in vrijhandelsakkoorden en respect voor mensenrechten in internationale handel. **Driekwart van de Belgen blijft voorstander van wetgeving inzake de zorgplicht van multinationals**, die bestaat uit het opleggen van respect voor mensenrechten en milieu in alle waardenketens (74% voorstander in 2022 tegenover 76% in 2021 en 74% in 2020).

Een op de twee Belgen zou graag bindende sociale en milieunormen in handelsovereenkomsten opleggen via een klachten- en sanctiemechanisme, terwijl 14% voorstander is van de integratie van dergelijke normen, maar zonder bindend karakter (8% wil dergelijke normen niet integreren en de anderen hebben geen mening).

Meer afgemeten steun voor ontwikkelingslanden

Ruim 1 op 3 Belgen vindt doorheen de jaren (2019-2022) dat de steun voor ontwikkelingslanden moet verhoogd worden als antwoord op de stijgende wereldwijde armoede (37%). Dit percentage ligt in 2022 lager dan in 2021 (gedaald van 41 naar 35%). 17% zou deze willen verminderen daar waar dit nog 11% was in 2021. 21% wil geen verandering in de huidige situatie (27% in 2021) en 27% heeft geen mening (21% in 2021).

41% van de Belgen in 2022 (tegenover 40% in 2021) zijn eerder gewonnen tot gewonnen voor het idee dat België ontwikkelingssamenwerking moet optrekken tot de beloofde 0,7% van het BNI. Jongeren (18-34 jaar) scoren zelfs nog iets hoger (48%). 27% van de Belgen wil die niet en 33% heeft geen mening.

Als reactie op de voedselcrisis die de ontwikkelingslanden treft, wensen ten slotte meer dan zeven van de tien Belgen de voedselsoevereiniteit van de ontwikkelingslanden te versterken door hun eigen productie voor hun bevolking te verhogen; 60% wenst een multilateraal systeem voor het beheer van de voedselvoorraden op te zetten om de landbouwmarkten te reguleren en de prijsvolatiliteit te beteugelen, 52% wil een mechanisme invoeren dat de producerende landen verplicht om in geval van crisis voedselhulp aan het Wereldvoedselprogramma te verstrekken, 45% wil de meest kwetsbare landen financiële steun verlenen om aan voedselvoorraden te komen (tegenover 18% tegen) en 43% wil de steun voor de productie van agrobrandstoffen, die een deel van de mondiale graanproductie aan de menselijke voeding onttrekken, opschorten (tegenover 10% tegen en de overige zonder mening).

Tegen de achtergrond van de wereldwijde economische crisis verkeert het merendeel van de lage-inkomenslanden in schulden nood, waardoor ze hun openbare dienstverlening moeten terugschroeven. **66% van de Belgen is voor één of andere vorm van schuldkwijtschelding:** volledig (9%), gedeeltelijk (18%) of op voorwaarde dat de vrijgekomen middelen ingezet worden voor groene investeringen in hernieuwbare energie en duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (39%). Daartegenover staat 13% die vinden dat de betreffende landen hun schulden volledig moeten terugbetalen en 21% die hierover geen mening heeft.

Belgen willen hervorming migratiebeleid en steunen regularisatie van mensen zonder papieren

De opvang van Oekraïense vluchtelingen, de krapte op de arbeidsmarkt en vooral de opvangcrisis hebben het asiel- en migratiebeleid weer bovenaan de politieke agenda gezet. De barometer laat zien dat de Belgen open staan voor oplossingen die vertrekken vanuit solidariteit en mensenrechten.

Een meerderheid van de Belgen steunt de Europese activering van de tijdelijke beschermingsmaatregel die Oekraïense vluchtelingen toegang garandeert tot werk, huisvesting, sociale bijstand, medische zorg en onderwijs: meer dan één Belg op twee steunt de maatregel (tegenover 22% tegen en de anderen zonder mening). Anderzijds vindt **44% van de Belgen dat alle asielzoekers die oorlog of vervolging ontvluchten, ongeacht hun land van herkomst, onder dezelfde voorwaarden moeten worden opgevangen** als Oekraïense vluchtelingen - tegen 29% die tegen is en de anderen die geen mening hebben.

Verder wil de meerderheid van de Belgen het Europese asiel- en migratiebeleid hervormen met oplossingen die vertrekken vanuit mensenrechten en solidariteit. Het draagvlak daarvoor is iets groter dan in de Barometer van 2021: **66% van de Belgen steunt het openen van veilige en legale migratiekanalen op basis van objectieve en transparante criteria** (hetzelfde aandeel als in 2021) en 65% wil de Dublinverordening herzien en asielzoekers eerlijk over de lidstaten verdelen volgens een plan dat rekening houdt met het bevolkingsaantal en het BBP van de lidstaten (tegen 60% in 2021). Belangrijk dat de regering dit in het achterhoofd houdt in de onderhandelingen die lopen over de hervorming van het EU migratiebeleid met het nieuwe EU pact voor asiel en migratie.

Ten slotte is **het draagvlak van de Belgen over de regularisatie van mensen zonder papieren opvallend hoog: 54% van de Belgen is voorstander van de regularisatie en de toekenning van een werkvergunning aan mensen zonder papieren die al minstens vijf jaar in België wonen.** 51% van de Vlamingen is voorstander van die regularisatie. 57% van de Franstalige Belgen steunt deze maatregel. Slechts 22% van de Franstaligen en 25% van de Vlamingen zijn ertegen. Dit is opvallend, zeker gezien het politieke taboe dat nog steeds bestaat rond de regularisatie van mensen zonder wettig verblijf.

Tussen 7 en 18 oktober voerde het onderzoeksbureau Ipsos voor Knack, Le Vif en 11.11.112 een online bevraging uit bij een representatief steekproef van 1000 Belgen. De maximale foutenmarge bedraagt 3, procent.